

Fasioliazis; Nadir Bir Kronik Kolesistit Nedeni

Ali Kemal UZUNLAR^a

Dicle Üniversitesi Tıp Fakültesi, Patoloji Anabilim Dalı, DİYARBAKIR, Türkiye

ÖZET

Fasioliazis, fasiola hepaticanın neden olduğu zoonotik bir infestasyondur. 27 yaşında bayan bir hastada Fasciola hepaticanın neden olduğu kronik kolesistit olgusu sunuldu. Hastanın kanda eozinofili hariç rutin laboratuvar tetkikler, abdominal ultrasonografi ve CT bulguları normal izlendi. Tanı, safra kesesi içinde makroskopik olarak izlenen parazitler ve serolojik incelemeyle kondu. Fasioliazisin nadiren de olsa kronik kolesistite neden olabileceği bilinmesi gerekir.

Anahtar Sözcükler: Fasioliazis, kronik kolesistit

ABSTRACT

Fascioliasis; An Exceptional Cause of Chronic Cholecystitis

Fascioliasis is a zoonotic infection caused by Fasciola hepatica. We report a 27-year-old female patient with chronic cholecystitis due to Fasciola hepatica. Abdominal ultrasonography, CT scan and laboratory findings were normal except eosinophilia. The final diagnosis was made macroscopic and serologic findings. It must be remembered that fascioliasis is an exceptional cause of chronic cholecystitis.

Key words: Fascioliasis, chronic cholecystitis

Fasioliazis insanda fasiola türlerinin, özellikle Fasciola hepaticanın, neden olduğu zoonotik bir hastalıktır. Fasioliazis koyun, sığır gibi ot yiyen hayvanlarda tüm dünyada görülen bir hastalıktır. İnsan, Fasciola hepatica için sadece tesatüfi bir konakçısıdır. İnfestasyon iyi yıkanmamış ve pişirilmemiş sebzelerin yenilmesiyle bulaşır. Oral olarak alındıktan sonra larva kistten çıkar ve barsak duvarından geçerek peritona ulaşır. Larvalar buradan karaciğer ve safra duktuslarına ulaşarak adult forma dönüşürler. Fasciola hepatica genellikle safra duktuslarında yerleşir, çok nadiren de kronik kolesistite neden olur. Tanı ve tedavide kolanjiopankreatografi kullanılır (1,2).

Kronik kolesistit öntanısı ile opere edilerek safra kesesinden çıkarılan ve Anabilim Dalı'mızda ilk kez tanısı konan bir Fasciola hepatica olgusu rapor edilmiştir.

OLGU SUNUMU

27 yaşında bayan hasta, Diyarbakır ili Lice ilçesinde ikamet etmektedir. Yaklaşık beş aydır sağ üst abdominal ağrı şikayeti mevcut, buna ilave olarak son on gündür bulantı, kusma şikayetleri ortaya çıkış, bu nedenle genel cerrahi kliniğine başvurmuş. Ultrasonografi bulguları kronik kolesistiti düşündürmekteydi. Safra yolları ve diğer organlar normal görünümdeydi. Rutin laboratuvar sonuçları hafif eozinofil artış dışında normal sınırlardaydı. Hastanın şikayetleri yoğunlaşması üzerine hasta kısa bir hazırlık dönemi sonrası açık kolesistektomi yapılmak üzere ameliyat alındı. Operasyonda safra yolları normal görülerek sadece safra kesesi çıkarıldı. Çıkarılan safra kesesi makroskopik olarak 8x4 cm boyutla-

rında serozası düzgün olağan görünümdeydi. Kesit yapıldığında kese içinden yaklaşık 2.1x1.2 cm uzunluğunda dört adet parazit izlendi. Kese duvarı yer yer 0.5 cm kalınlıktaydı.

Mikroskopik olarak ise mukoza yer yer dökülmüş, tüm mukoza ve duvarda belirgin eozinofil artışı ile beraber yoğun kronik yangı hücre infiltrasyonu izlendi (Resim 1). Parazitolojik incelemede ise izlenen parazitlerin Fasciola hepatica olduğu tespit edildi.

TARTIŞMA

Fasioliazis tüm Dünya'da yaygın olarak görülen bir hastalıktır. Yaklaşık 2.5 milyon insan enfekte olup, 61 ülkede 180 milyon insan bu infestasyon için risk altındadır. Sadece gelişmekte olan ülkelerde değil, aynı zamanda gelişmiş ülkelerde de görülmektedir. Ancak hastalık nadir görülen ülkelerde sıklıkla atlanmaktadır (2). Mevcut kayıtlara göre Türkiye'de 1932 ile 2004 yılları arasında toplam 238 fasioliazis olgusu bildirilmiştir (3). Hastalar genellikle safra duktus obstruksiyonu ile seyreden iktet ve abdominal sağ üst kadranda ağrısı şikayetleriyle hastaneye müracaat etmişler (2).

Fasioliazis çoğunlukla asemptomatik olup, Türkiye'de bölgelere göre dağılımı oldukça farklılık göstermektedir. Elazığ ilinde Kaplan ve ark. serolojik (Belirli bir mikroorganizmaya karşı üretilmiş antikorların varlığını saptayan bir tıbbi kan testi) olarak pozitif onbeş yeni olgu bildirmelerine karşın sadece bir semptomatik olgu rapor etmişlerdir (4). Kaplan ve ark. Elazığ'da serolojik olarak teyit edilerek yaptıkları bir başka çalışmada ise insan fasiolozisi %2.77 oranında bildirdiler (5). Serolojik olarak hastalığın prevalansı An-

^a Yazışma Adresi: Dr. Ali Kemal UZUNLAR, Dicle Üniversitesi Tıp Fakültesi, Patoloji Anabilim Dalı, DİYARBAKIR, Türkiye
Tel: +90 506 2534516

e-mail: alikemaluzunlar@gmail.com

talya ilinde %3.01, Isparta ilinde ise %0.9 ile %6.1 arasında değişmektedir (6). Olgumuz kronik kolesistit olduğu düşünüldüğünden serolojik test yapılmadan operasyona alındı.

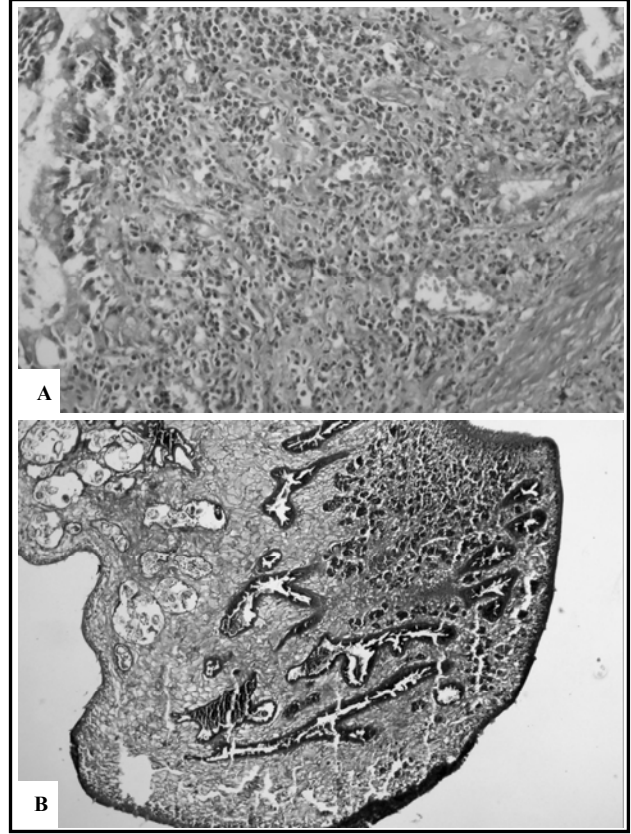
Türkiye’de daha önce rapor edilen olgularda parazitler genellikle koledok yerleşimlidir, ancak olgumuz nadir görülen safra kesesi yerleşimlidir. Şu andaki bilgilerimize göre Türkiye’de toplam 238 olgu rapor edilmiştir. Bunların 168’i 1999’dan sonra serolojik olarak rapor edilmiştir (5,7,8). Ülkemizde özellikle periferde birçok sağlık kuruluşunun yetersiz donanımında olması nedeniyle fasioliiazis muhtemelen bildirilen rakamlardan daha fazladır (9). 238 olgunun 17’si Van ilinde bulunmaktadır. Van ilinde bu hastalığın daha yüksek oranda görülmesinin nedeni özellikle kırsal kesimde çığ yenen su teresi bitkisiyle ilişkili olduğu bildirilmektedir (2,9).

Yılmaz ve ark. (3) Erciş’te yaptıkları bir çalışmada, gaitası incelenen 500 asemptomatik kişinin %1.8’de *Fasciola hepatica* yumurtası saptanmış. Suteresi otunun kadınlar tarafından daha fazla tüketilmesi nedeniyle de hastalığın özellikle kadınlarda erkeklerden daha sık görüldüğü bildirilmiştir. Fasioliiazis, su teresi otu yanısıra iyi pişirilmeden yenilen enfekte hayvan karaciğerleri, yeşil salata, ıspanak ve içme sularıyla da bulaşmaktadır (2). İnfekte gıdalar iyi temizlenmeden yada pişirilmeden yenirse, sadece kırsal kesimde değil aynı zamanda gelişmiş şehirlerde de bu hastaik görülebilir. Bu nedenle *Fasciola hepatica* sadece gelişmekte olan ülkelerde değil aynı zamanda gelişmiş ülkelerde de önemli bir sağlık sorunudur (10).

Ülkemizde genellikle bu hastalar şikayetler ciddi düzeye ulaşmadan doktora müracaat etmemektedirler (9). Kronik kolesistite sebep olan *Fasciola hepatica* sıklıkla obstrüktif sarılığa da neden olmaktadır. Parazitin uzaklaştırılmasıyla semptomlar ortadan kalkar. Olgumuzda sarılık öyküsü olmadığından taşlı kronik kolesistit ön tanısıyla ameliyat edildi. Ultrasonografi ve bilgisayarlı tomografi bilier duktusun dilatasyonunu gösterir ancak bu cihazlar ayırıcı tanıda fasioliiazisi ekarte ettirmezler. ERCP *Fasciola hepatica*nın safra duktusunda bulunduğunu gösterir (2). Gülşen ve ark. (2)

obstrüktif sarılığa neden olan beş olguya ERCP ile tanı koyarak tedavi ettiğini bildirmiştir.

Sonuç olarak, fasioliiazisin nadiren de olsa kronik kolesistite neden olabileceği unutulmaması gerekir.

Resim 1. a. Safra kesesi mukozasında eozinofil ağırlıklı kronik yangı infiltrasyonu (H&E, 200X). **b.** Parazitin kimi organellerini gösteren mikroskopik görünüm (H&E, 100X).

KAYNAKLAR

1. Echenique-Elizondo M, Amondarain J, Liron de Robles C. Fascioliasis: an exceptional cause of acute pancreatitis. JOP 2005; 6:36-39.
2. Gulsen M, Savas MC, Koruk M, Kadayıfci A, Demirci F. Fascioliasis: a report of five cases presenting with common bile duct obstruction. Neth J Med 2006; 64: 17-19.
3. Yılmaz H, Godekmerdan A. Human fasciolosis in Van province, Turkey. Acta Trap 2004; 92:161-162.
4. Kaplan M, Kuk S, Kalkan A. Fasciolosis: A case report. Acta Parasitol Turcica 2002; 26:393-395.
5. Kaplan M, Kuk S, Kalkan A, Özkan A. Elazığ Yöresinde *Fasciola Hepatica* Seroprevalansı. 12. Ulusal Parazitoloji Kongresi. 2001:126.
6. Akyol CV. Tarihçe ve Epidemiyoloji. In: Tinar R, Kormaz M, editors. Fasciolosis. Turkish Society for Parasitology. META Basım, İzmir. 2003; 85-106.
7. Demirci, M. İnsanlarda epidemiyoloji. In: Tinar, R., Korkmaz, M., (Eds.), Fasciolosis. Türkiye Parazitoloji Derneği, META Basım, İzmir, 2003:343-358.
8. Ok Uz, Kuman A, Korkmaz M. Fasciolosis: Üç Olgu Sunumu. In: Tinar, R., Korkmaz, M., (Eds.), Fasciolosis. Türkiye Parazitoloji Derneği, META Basım, İzmir, 2003:359-364.
9. Yılmaz H, Kotan C, Söylemez O, Arslanturk H. A human fasciolosis presenting with cholelithiasis and choledocholithiasis in Van, Turkey. Saudi Med J. 2004; 25:1732-1733.
10. Rondelaud D, Hourdin P, Vignoles P, Dreyfuss G. The contamination of wild watercress with *Fasciola hepatica* in central France depends on the ability of several lymnaeid snails to migrate upstream towards the beds. Parasitol Res 2005; 95:305-309.

Kabul Tarihi: 11.11.2008